

Happily Ever After?

The Promise and the Difficulty of Interpersonal Dialogue

Rabbi Avital Hochstein – hochstein@hadar.org

Rabbinic Yeshiva Intensive 2019

תלמוד בבלי נדרים טו:	
There was a Babylonian who went up to Eretz Yisrael He married a wife. He said to her her: Cook two <i>talfei</i>¹ for me. She cooked two <i>talfei</i> for him. He got angry (furious) with her. The next day, he said to her: Cook <i>geriva</i>² for me. She cooked a <i>geriva</i> for him. He said to her: Go and bring me two <i>butzinei</i> She went and brought him two <i>sheraggei</i> He said to her: Go and break them on the head of the <i>bava</i> At that time, the Sage Bava ben Buta was sitting and passing judgement at the gate - <i>bava</i>. She went and broke them on his head. He said to her: What are you doing? She said to him: This is what my husband commanded me to do. He said: You fulfilled your husband's desire. May the Omnipresent bring forth from you two sons like Bava ben Buta.	ההוא בר בבל דסליק לארעא דישראל נסיב איתתא אמר לה בשילי לי תרי טלפי¹ בשילה ליה תרי טלפי רתח עלה למחר אמר לה בשילי לי גריוא² בשילה ליה גריוא אמר לה זילי אייתי לי תרי בוציני³ אזלת ואייתי ליה תרי שרגי אמר לה זילי תברי יתהון על רישא דבבא הוה יתיב בבא בן בוטא אבבא וקא דאין דינא אזלת ותברת יתהון על רישיה אמר לה מה הדין דעבדת אמרה ליה כך ציוני בעלי אמר: את עשית רצון בעליך המקום יוציא ממך שני בנים כבבא בן בוטא

¹ רש"י: בשילי לי תרי טלפי - שני רגלי בהמה (two 'drum sticks') ובישלה ב' עדשים (and she cooked two lentils) שלא היתה מכרת בלשונות שלהם בא"י לא היו טוענים כך, ואית דגרסי בשילי טלופחי כלומר מעט עדשים שכן אדם נוהג לומר ואיהי סברה דשתי עדשים קאמר לה ובשלה לו שתי עדשים בלבד ולא רצתה לשנות על דבריו:

² 8-14 liters.

³ קישואים, דלעת קטנה, אבטיחים, מנורה

Additional sources:

1. רש"י ד"ה 'רתח עלה':

ורתח עלה - למחר אמר אי אמינא לה נמי תרי תעביד לי כאיתמל ואמר לה בשילי לי גריוא מידה גדולה
דסבר כי היכי דתטרח עלה דמילתא ולא תבשיל אלא כדי סעודה

He got angry (furious) with her - Tomorrow, if I say to her to make me two again, she'll do what she did today. So, he said to her, cook for me a geriva, a large amount, because he thought she'll prepare it and cook enough for a meal.

2. משנה נדרים ט:ח

קונם יין שאני טועם שהיין רע למעיים, אמרו לו: והלא המיושן יפה למעיים! הותר במיושן, ולא במיושן בלבד
הותר אלא בכל היין.

קונם בצל שאני טועם שהבצל רע ללב, אמרו לו: הלא הכופרי יפה ללב! הותר בכופרי, ולא בכופרי בלבד
הותר אלא בכל הבצלים. מעשה היה, והתירו ר"מ בכל הבצלים

"Konam that I will not drink wine, because wine is damaging to the stomach." They said to him, "But isn't mature wine is beneficial to the stomach?" He is released in respect of mature wine, and not only in respect of mature wine, but of all wine. "Konam that I will not eat onions, because they are damaging to the heart." They said to him, "But village onions are good for the heart," He is released in respect of village onions, and not only in respect of village onions, but of all onions. Such a case happened, and Rabbi Meir permitted all onions.

3. משנה נדרים ט:ט

פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו. אומרים לו, אלו היית יודע שלמחר אומרין עליך כך היא וסותו של
פלוני, מגרש את נשיו, ועל בנותיך יהיו אומרין בנות גרושות הן, מה ראיתא אמן של אלו להתגרש, ואמר,
אלו הייתי יודע שכן, לא הייתי נודר, הרי זה מתר

They open one's vows [by reference] to his own honor and the honor of his children. They say to him, "Had you known that tomorrow they will say of you, 'It is the regular habit of so-and-so to divorce his wives'; and concerning your daughters they will say, 'They are the daughters of a divorced woman. What did their mother see in order to be divorced?'" If he replies, "Had I known that it is so, I would not have vowed," he is released.

4. משנה נדרים ט:י

קונם שאיני נושא את פלונית כעורה, והרי היא נאה. שחורה, והרי היא לבנה. קצרה, והרי היא ארוכה, מתר
בה. לא מפני שהיא כעורה ונעשית נאה, שחורה ונעשית לבנה, קצרה ונעשית ארוכה, אלא שהנדר טעות
ומעשה באחד שנדר מבית אחותו הנאה, והכניסוה לבית רבי ישמעאל ויפיה. אמר לו רבי ישמעאל, בני, לזו
נדרת. אמר לו, לאו. והתירו רבי ישמעאל.

“Konam that I will not marry that ugly woman,” and she turns out to be beautiful; “That black-skinned woman,” and she turns out to be light-skinned; “That short woman,” and she turns out to be tall, he is permitted to marry her; not because she was ugly, and became beautiful, or black and became light-skinned, short and grew tall, but because the vow was in error.

And it happened with one who vowed not to benefit from his sister’s daughter, and she was taken into Rabbi Ishmael’s house and they made her beautiful. Rabbi Ishmael said to him, “My son! Did you vow not to marry his one?” He said, “No,” and Rabbi Ishmael permitted her [to him].

5. תלמוד בבלי סוטה י.

וא"ר יוחנן: כל המזנה אשתו מזננת עליו. שנאמר: (איוב לא, ט) "אם נפתה לבי על אשה ועל פתח רעי ארבת" וכתוב "תטחן לאחר אשתי ועליה יכרעון אחרין" (איוב לא, י) והיינו דאמרי אינשי: "איהו בי קאר ואיתתיה בי בוציני".

And Rabbi Yohanan says: anyone who commits adultery, his wife commits adultery against him, as it is stated: “If my heart has been enticed unto a woman, and I have lain in wait at my neighbor’s door” (Job 31:9), and it is written: “my wife grind unto another man and may strangers kneel over her” (Job 31:10). And this is the people’s saying: “He is found among the pumpkins [*karei*] and his wife among the zucchinis [*butzinei*].”

6. תלמוד בבלי גיטין נז.

מעשה באדם אחד שנתן עינו באשתו לגרשה, והיתה כתובתה מרובה. מה עשה? הלך וזימן את שושביניו והאכילן והשקן, שיכרן והשכיבן על מיטה אחת, והביא לובן ביצה והטיל ביניהן, והעמיד להן עדים ובא לבית דין. היה שם זקן אחד מתלמידי שמאי הזקן ובבא בן בוטא שמו, אמר להן, כך מקובלני משמאי הזקן: לובן ביצה סולד מן האור, ושכבת זרע דוחה מן האור. בדקו ומצאו כדבריו, והביאוהו לב"ד והלקוהו והגבוהו כתובתה ממנו.

Yet another Sage began his remarks and said: There was an incident there involving a man who set his eyes upon his wife to divorce her, but her marriage contract was large and he wished to avoid having to pay it. What did he do? He went and invited his friends, gave them food and drink, made them drunk, and lay his friends and his wife in one bed. He then brought the white of an egg, which has the appearance of semen, and placed it on the sheet between them. He then stood witnesses over them so that they could offer testimony, and went to court claiming that his wife had committed adultery. A certain Elder of the disciples of Shammai the Elder was there, and Bava ben Buta was his name. He said to them: This is the tradition that I received from Shammai the Elder: Egg white on a bedsheet contracts and hardens when heated by fire, whereas semen is absorbed into the sheet by the fire. They checked the matter and found in accordance with his statement that the substance on the sheet was not semen but egg white. They then brought the husband to court, administered lashes to him, and made him pay his wife’s marriage contract in full.

